

У Х В А Л А

КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням Драмарецької Валентини Григорівни щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 1241 Цивільного кодексу України

м. К и ї в
1 липня 2016 року
№ 48-у/2016

Справа № 2-11/2016

Конституційний Суд України у складі суддів:

Кривенка Віктора Васильовича – головуючого,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Колісника Віктора Павловича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Мойсика Володимира Романовича,
Саса Сергія Володимировича,
Сергейчука Олега Анатолійовича – доповідача,
Шаптали Наталі Костянтинівни,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним зверненням Драмарецької Валентини Григорівни щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 1241 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Сергейчука О.А. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

У С Т А Н О В И В:

1. Суб'єкт права на конституційне звернення – Драмарецька В.Г. – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням дати офіційне тлумачення положень частини першої статті 1241 Цивільного кодексу України (далі – Кодекс), якими передбачено, що малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти спадкодавця, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки спадкують, незалежно від змісту заповіту, половину частки, яка належала б кожному з них у разі спадкування за законом (обов'язкова частка), в аспекті питання, чи належать особи, які мають право на призначення державного пенсійного забезпечення та отримання пенсії як державної виплати (пенсіонери, виплата пенсій яким забезпечується за рахунок коштів Державного бюджету України), до непрацездатних осіб, які мають право на обов'язкову частку у спадщині.

Обґрунтовуючи необхідність в офіційному тлумаченні вказаних положень, Драмарецька В.Г. стверджує, що її батько Драмарецький Г.С. у заповіті від 15 липня 2013 року, яким змінив заповіт від 20 вересня 2006 року, зменшив частки: її особисто та її брата Драмарецького О.Г. На час відкриття спадщини останній отримував пенсію за вислугу років відповідно до Закону України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб“, а отже, на думку Драмарецької В.Г., мав право на обов'язкову частку у спадковому майні відповідно до статті 1241 Кодексу. Драмарецька В.Г. вважає, що частка її брата, зазначена у заповіті, менша, ніж обов'язкова частка, і тому заповіт підлягає визнанню недійсним, і в зв'язку з цим вона звернулася з відповідним позовом до Білоцерківського міськрайонного суду Київської області.

Суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що суди загальної юрисдикції у справах однієї категорії за однакових юридично значимих обставин при вирішенні питання про право на обов'язкову частку у спадковому майні осіб, які отримують пенсію, неоднозначно застосовують

положення частини першої статті 1241 Кодексу. На його думку, в одних випадках суди загальної юрисдикції, посилаючись на статтю 1 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“, вказують, що непрацездатними громадянами, які мають право на обов’язкову частку у спадщині, є лише особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку або визнані інвалідами, у тому числі діти-інваліди, а також особи, які мають право на пенсію у зв’язку з втратою годувальника відповідно до цього закону, а в інших зазначають, що до таких осіб слід відносити і пенсіонерів, які отримують пенсію за віком на пільгових умовах або за вислугою років і не досягли пенсійного віку, встановленого законом.

На думку автора клопотання, неоднозначне застосування положень частини першої статті 1241 Кодексу судами загальної юрисдикції порушує його конституційне право на набуття права приватної власності в порядку, визначеному законом (стаття 41 Конституції України).

На підтвердження своєї позиції Драмарецька В.Г. посилається на ухвалу Білоцерківського міськрайонного суду Київської області від 18 лютого 2015 року про відкриття провадження у справі за її позовом щодо визнання недійсними заповіту та свідоцтва про право на спадщину, а також рішення судів загальної юрисдикції у справах, в яких сторонами були інші особи. Копії цих рішень долучені до конституційного звернення.

2. Конституційний Суд України, розглядаючи питання щодо відкриття конституційного провадження у зв’язку з прийняттям Першою колегією суддів Конституційного Суду України Ухвали від 21 березня 2015 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі, виходить з такого.

Згідно з Законом України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному зверненні зазначається обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні положень Конституції України або законів України (пункт 4 частини другої статті 42); підставою для конституційного звернення

щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є наявність неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод (стаття 94).

Під неоднозначним застосуванням положень Конституції України або законів України слід розуміти різне застосування одних і тих же норм цих правових актів судами України, іншими органами державної влади за однакових юридично значимих обставин (Ухвала Конституційного Суду України від 12 травня 2010 року № 31-у/2010).

Аналіз конституційного звернення та доданих до нього судових рішень дає підстави для висновку, що суб'єкт права на конституційне звернення не довів неоднозначного застосування судами України положень частини першої статті 1241 Кодексу, оскільки судові рішення були прийняті за різних юридично значимих обставин.

Так, у справі, в якій стороною була Драмарецька В.Г., порушувалося питання про визнання недійсними заповіту та свідоцтва про право на спадщину, питання ж щодо віднесення її брата до „повнолітніх непрацевдатних дітей спадкодавця“ не розглядалося. В інших справах предметом розгляду було визнання права власності на обов'язкову частку у спадковому майні.

Таким чином, конституційне звернення не відповідає вимогам статей 42, 94 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі за пунктом 2 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного звернення вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом.

Враховуючи викладене та керуючись статтею 153 Конституції України, статтями 42, 45, 50, 94 Закону України „Про Конституційний Суд України“, Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням Драмарецької Валентини Григорівни щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 1241 Цивільного кодексу України на підставі пункту 2 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного звернення вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ